

Statistika vajencev in vajenk

po zdravstvenih okoliših dravske banovine zdravniško preiskanih pred vstopom v učenje obrti ali trgovine v letih

	1932.	1933.	do 30. XI. 1934.	Skupaj
Celje	129	108	140	377
Bizeljsko	2	8	5	15
Brežice	53	38	35	126
Gornji Grad	—	—	—	—
Konjice	27	26	31	84
Kozje	9	2	3	14
Krško	13	16	6	35
Laško	20	16	15	51
Ljubno ob Savinji	—	5	8	13
Loče pri Poljčanah	10	4	8	22
Mozirje	5	6	15	26
Oplotnica	1	—	2	3
Planina pri Sevnici	3	—	—	3
Podčetrtek	7	4	—	11
Poljčane	15	13	11	39
Polzela	14	26	16	56
Radeče pri Zid. mostu	5	11	10	26
Rajhenburg	12	7	7	26
Rogaška Slatina	23	11	17	51
Rogatec	8	5	7	20
Sevnica	21	12	21	55
Sv. Jurij ob juž. žel.	14	10	23	47
St. Pavel pri Preboldu	5	5	11	21
Sv. Peter pod sv. gorami	2	4	6	12
Šmarje pri Jelšah	14	15	21	50
Šoštanj	15	18	27	60
Store pri Celju	5	—	9	14
Velenje	12	12	19	43
Vitanje	3	3	1	7
Vojnik	12	14	15	41
Vransko	3	4	11	18
Zalec	26	38	47	111
Skupaj	488	442	547	1477
Maribor	300	245	390	935
Fram pri Mariboru	2	1	10	13
Ruše pri Mariboru	4	4	22	30
Slovenska Bistrica	30	11	30	71
Sv. Jurij ob Pesnici	—	1	1	2
Sv. Jurij ob Ščavnici	2	—	—	2
Sv. Lenart v Slov. gor.	28	19	22	69
Sv. Lovrenc na Pohorju	5	5	3	13
St. Ilj v Slov. gor.	4	3	—	7
Skupaj	375	289	478	1142
Ptuj	118	112	127	357
Ormož	54	43	38	135
Pragersko	5	5	3	13
Ptujska gora	1	—	3	4
Središče ob Dravi	20	10	8	38
Skupaj	198	170	179	547
Slovenj Gradec	17	24	19	60
Črna pri Prevaljah	12	9	19	40
Dravograd	9	6	13	28
Guštanj	14	8	14	36
Marenberg	—	—	—	—
Misljinje	—	1	1	2
Ribnica na Pohorju	—	2	1	3
Prevalje	—	1	—	1
Vuzenica - Muta	9	5	7	21
Skupaj	61	56	74	191
Murska Sobota	58	37	58	153
Apače	19	9	12	40
Beltinci	19	12	23	54
Cankova	3	2	1	6
Dubrovnik	10	21	13	44
Dolnja Lendava	12	10	16	38
Gornja Lendava	1	8	9	18
Gornja Radgona	27	35	44	106
Križevci	15	12	7	34
Ljutomer	55	46	61	162
Skupaj	219	192	244	655
Ljubljana	557	629	610	1796
Cerknica	8	9	12	29
Dobrova pri Ljubljani	—	2	5	7
Domžale	19	31	44	94
Grosuplje	4	5	6	15
Ig - Studenec	3	—	1	4
Kamnik	16	18	21	55
Logatec	12	6	12	30
Lož	4	—	4	8
Lukovica	12	7	18	37

Delovanje Pomladka rdečega križa

V poslednjem času sta se vršili 2 važni konferenci, prva v Beogradu, katere so se udeležili vsi tajniki banovinskih odborov društva Rdečega križa in vsi referenti Pomladka Rdečega križa. Tajniki so poročali o razvoju in stanju organizacije R. K. po sreskih in občinskih odborih, referenti pa o PRK. Naše učiteljstvo bo zanimalo predvsem to, da se PRK kljub težkim gospodarskim prilikam in drugim oviram povoljno razvija. V vsej državi sta bili organizirani do druge polovice meseca novembra 2602 šoli s 300.581 članom. Naša banovina stoji na tretjem mestu. Pristopilo je do 30. novembra 253 šol. V 917 razredih je bilo organiziranih 26.071 otrok. Pred kratkim smo dosegli isto število šol, kakor ga navaja statistika lanskega šolskega leta. Članstvo pa je že sedaj preseglo končno število lanskega leta za okroglo 600.

Učiteljstvo bo interesiral gotovo finančni pregled, ki ga izkazuje lankoletno poročilo. Iz njega je razvidno, da so učenci plačali na članarini 41.770 Din, z ročnim delom so zaslužili 2862 Din, prireditve, zabave, koncerti, igre so dale 23.097 Din, prostovoljni prispevki znašajo 10.748 Din. V dobrodelne namene so vtrajali šolski in razredni odbori 29.155 Din. Na koncu šolskega leta so razpolagali šolski odbori z gotovino 73.926 Din.

To so podatki za vsa banovino. Statistika iz posameznih okrajev je manj razveseljiva, ker so prijavili nekateri zelo nizko število šol. Ovir ne bomo navajali, ker so skoro povsod slične. Poudarjamo le, da bi bile organizirane v PRK gotovo vse šole, ako bi ne bilo članarine, pa čeprav je malenkostna. Iz poročil posnemamo, da se učiteljstvo trinja z načeli društva Rdečega križa in njegovega Pomladka ter deluje pri pouku po njih. Mnoge šole so PRK letos obnovile in ustanovitve javile sreskemu načelstvu, dočim še niso poslale prijavnice sekciji PRK v Ljubljano. Razvidno je, da deluje Pomladek Rdečega križa na 370 šolah.

Zanimivi so tudi ostali statistični podatki o delovanju PRK. Tako se je vodila »Igra za dobro zdravje« na 133 šolah, telovadba in vaje v dihanju na 217 šolah, zdravstvene nadzornike so imele 203 šole, zdravstvenih predavanj pa je bilo 917. Priročno šolsko lekarno ima 150 šol. Šolskih kuhinj je bilo 37. Več izmed teh je dobilo podporo od sekcije PRK pri banovinskem odboru za nakup inventarja. V njih sta prejemala toplo hrano 1382 revna otroka. Za dober in zdrav razvoj Pomladkarjev skrbe tudi številna igrališča in kopaljšča.

Kako lepo se razvija čut človekoljublja pri mladini, nam pričajo podatki, ki nam povedo, da so učenci iz svojega nagiba pomagali na 187 šolah svojim siromašnim součencem v 2638 primerih. Zbirali so darove tudi za poplavljenca. Pošiljali so otrokom v pasivnih krajih obleko, sadje, krompir i. dr.

Iz delovanja na socialnem polju posnemamo, da so se bavili na 127 šolah z ročnim delom, na 137 šolah so pomagali delati na šolskem vrtu, na 195 šolah so gojili cvetlice in z njimi krasili okna in šolska proslanja, na 77 šolah pa so zbirali zdravilne rastline.

Razstave ročnih del je priredilo 25 šol, šolskih izletov pa se je izvršilo 645. Na 169 šolah so bili: koncerti, zabave, igre, predavanja in druge prireditve. 16 šol ima šolski radio. Skoro na vseh šolah se je proslavil pod okriljem PRK Dan miru, Maternski dan in Dan Rdečega križa z zbranim spredom.

Za medsebojno spoznavanje služi šolsko dopisovanje. Učenci so odposlali 452 pism, albuma in razglednici, prejeli pa 385.

To so glavni statistični podatki o delovanju PRK na organiziranih šolah Dravske banovine. Z ozirom na to naj cenjeno učiteljstvo samo presodi, je-li delovanje PRK koristno in vredno, da učiteljstvo pospešuje njegov razvoj.

Sekcija PRK.

Splošne vesti

— **Prihodnja številka »Učiteljskega tovarišča«** izide radi božičnih praznikov šele 4. januarja 1935.

— **Letošnje božične počitnice na narodnih šolah** trajajo od 23. decembra 1934. do vstega 10. januarja 1935.

— **Seja glavnega odbora JUU** je sklicana za 28. in 29. decembra 1934. v Beogradu. Dnevni red obsega: 1. poročilo predsednika o delu izvršnega odbora; 2. poročilo sekcijških predsednikov o stanju organizacije v posameznih banovinah; 3. poročilo in predlogi podpredsednika Todorca Dimitrijeviča o delu za konsolidacijo udruženja, dviganje ugleda, učiteljske etike, utrjevanje sloge v organizaciji. Pravila in poslovnik JUU; 4. Poročilo in predlogi podpredsednika Dorda Mirkova, centralnega blagajnika in upravnika doma glede ekonomskega stanja JUU. Poročilo nadzornega odbora; 5. tajniško poročilo; 6. poročila o tisku; 7. sklepi in komunikate.

— **PRISPEVKI ZA PERGAMENTNE POLE.** Vljudno prosimo vsa šolska upravljeljstva, da takoj dostavijo dolžne zneske za pergamentne pole za podpise učencev na naslov sekcije.

— **Opozorilo šolskim upraviteljem.** Pri prošnjah za nove železniške legitimacije je vedno navesti tudi številke starih legitimacij. Ako ni navedena povsod ta številka, je rešitev prošnje nemogoča in se zaradi ureditve zadeva le zavleče.

— **Učiteljski dom v Ljubljani** opozarja tovarišce in tovarišice na sklepe načelstva, priobčene v zadnji številki »Učit. tov.«. Prijavite čimprej svoje v Ljubljani študirajoče otroke! Ne čakajte do otvoritve doma!

— **Opozorilo.** Vsi oni učitelji in učiteljice, ki nameravajo polagati še dopolnilni diplomski učiteljski izpit iz skupine nacionalnih predmetov, se tem potom opozarjajo, da bodo na podlagi odloka ministrstva prosvete Sn br. 26463 od 24. avgusta 1934 v bodoče pripu-

ščeni k izpitu le tedaj, če se bodo mogli izkazati s posebnim odobrenjem ministrstva prosvete. Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

— **Učiteljstvu, ki se mudi o božičnem odmoru dalj časa v Mariboru** nudi Učiteljski dom — Kosarjeva 41 — prenočišče in vso oskrbo.

— **Odbor učiteljic gospodinjsko-nadaljevalnih šol** je izdal prvo brošuro: Prehrana — Kuhanje. Spisali sta jo tov. Marija Pleškova in tov. Marjeta Prašnikarjeva. Cena knjižici je 4 Din. Naroča se pri Mariji Pleškovi, učiteljici na Vrhniki. Snov je prilagodena gojenkam gospodinjsko-nadaljevalnih šol. V njej je zbrano o prehrani in kuhi vse, kar se je do sedaj ob velikem trudu zapisovalo v zvezke. Za uspešen in olajšan pouk je neobhodno potrebna vsaki gojenki. Pa ne samo gojenkam, prav tako bo dobrodošla tudi učiteljicam. Z uporabo brošur bo pouk enostavnejši, lažji in bo obdržal učiteljico v okviru načrta. Knjižica je izšla v samozaložbi odbora učiteljic gospodinjsko-nadaljevalnih šol, torej učiteljic. Ne le, ker nudi brošura, koristi in pomoči pri pouku, tudi zato, ker je to podpora akcije lastnega stanu, širite knjižico med koleginjami, gojekami in absolutkami gospodinjsko-nadaljevalnih šol, kakor tudi med učenkami višjih razredov narodne šole. Prav dobro bodo služile knjižice tudi gospodinjam.

— **Film v nemških šolah.** Nemški listi poročajo, da se je prosvetno ministrstvo v Nemčiji odločilo nabaviti za vse šole projekcijske aparate, da bi se mogli v šolah stalno predvajati poučni in kulturni filmi. Ker ima Nemčija vsega 60.000 šol, bo za enkrat nabavljenih toliko aparatov, da bodo imele 3 do 4 šole skupeh projekcijski aparat. V bodočih letih se bodo kupovali aparati postopoma tako, da bo po treh letih imela vsaka šola svoj projekcijski aparat. Za kritje stroškov nakupa je določen poseben davek po 20 pfenigov za vsakega otroka na četrletje.

Lojze Zupanc:

Milenin sveti večer

Sveti večer. Zunaj tulj mrzla burja čez zasnežene dobrave in drzno točče ob okno tihe, tople sobice. Luč petrolejke se razliva raz mizo, komaj doseže kотиček, kjer sedi ob peči učiteljica Milena.

Sveti večer je nocoj. Oduerne, vlažne stene male sobice pa so mrzle kakor drugekrati. Vsega so že vajene: sentimentalnosti in obupavanja. Nocoj, ko je velik praznik, so spet priča hrepenjenju, kateremu se je umaknilo dolgočasje. Da, kadar je človek na takšen velik praznik, kot je nocojšniji, le preveč sam, se rad opaja v mislih na minule lepe čase...

Nocoj je Milena sama kakor drugekrati. Zunaj zvone zvonovi v mrzlo noč, njej pa nenadoma uide vzdih, kot časih, ko je ob zimskih večerih posedala sama ob tej peči in mislila na Aljošo, fanta njenega, ki je tačas prezebral v kasarni daleč od nje. Mileni je hudo, na jok ji gre.

Kaj bi se trapila in mislila nanj, ki ni vreden nena samega mojega spomina, preganja skušnjava, ki pa narašča od minute do minute v njeni razboleli fantaziji. Vroče čelo nasloni ob toplo pečnico, prav sredi možgan pa se ji zgane davno pozabljeno doživljanje in se vsiljivo plazji v njen spomin.

Nocoj je Milena sama. Dolge, temne senice, ki jih meče njeno pohištvo po sobi, so ji edina tiha družba. Nenadoma vstane in pri-

vije stenj v petrolejki, da je postalo v sobici za spoznanje svetlejše.

— Ah, si misli, če bi še te luči ne imela, če bi še te senice izginile iz sobice, potem bi ostala zares popolnoma sama.

Zunaj pa zvoče zvonovi in vabijo k polnočnici. Sredi tihoje v sobici pa se slišati le rahel, pridušen plač od kota pri peči. Milena joče. Po dolgih letih se je spet spomnila na svojega Aljošo. Saj nemara poznate tiste sentimentalne zgodbe, kako je fant ljubil dekle, a čez čas je kar na lepem pozabil nanjo, takrat, ko se je njena ljubezzen šele razplamtelja v nepogaslji ojenj. Da, moški so čuvstvenejši od žensk, ali v pravi ljubezni je žensko srce stanovitejšje. Mar mislite, da je Milenina zgodba drugačna?

Pisal ji je, da je sam v kraju, kjer ni zvonov, ki bi k polnočnici vabili. Da, kakor da je bilo to še včeraj, pa je že vendar dolgih šest let poteklo od takrat. Komaj je pričakovala pomladi in prvih zvončkov. Povila je mal šopek in mu ga poslala v pismo: Kjer si ti, moj ljubí, ni zvonov, zatorej ti pošiljam — zvončke.

Kup psem, ki jih je prejela od njega je naraščal z dneva v dan. Kdo bi prečital vse zaljubljene vrstice v njih!

Ko se je vrnil iz kasarne, je postal redkobesednejši. Pisal ji je še, a pomačem.

Njena duša pa je bila ko napeta struna. Poslala mu je pismo: Zdjaj čutim, da si imel v meni nadomestek za hrepenenje, ki ti ga je v duši izzvalo domotožje. Piši, ljubi, dragi! Nisem imela najino ljubezen za prosto kakor

pesem, in tudi za stvar onkraj upa ne. Pretpela sem že marsikaj, če bo treba, bom še to, samo piši mi, da bom vedela, če si me zares pozabil.

On pa ni odgovoril na to pismo.

Milena se je samo še v razredu, med otroci razvedrila za kratke ure v dolgih, čemer-nih dneh pričakovanja. Bližal se je drugi Božič, ko mu je spet pisala: Gotovo se boš še spomnil, ljubi Aljoša, da si mi pred tremi meseci pisal zadnjkrat. Odgovorila sem na tisto pismo in k rojstnemu dnevu sem ti tudi čestitala. Rada bi samo še vedela, zakaj si utihnil. Tvoja Milena.

Ko pa je zvedela, da se je oženil z drugo, mu je napisala poslednji list: Danes ti pišem zadnjkrat. Ker nočem, da bi bila moja pisma v zasmeh tebi in drugim, te prosim, da mi jih vrneš. Tudi jaz ti tvoja rada vrnem, ker nočem imeti v sebi niti trohice lažnivih spominov in besed.

Grenki spomini. Milena sedi pri peči, s čelom je naslonjena ob toplo pečnico in joče, joče, kot takrat, ko je pisala poslednje pismo svojem Aljoši.

Zunaj vabijo zvonovi k polnočnici. Prve ženece poklašljujejo na potu v cerkev mimo okna Milenine sobice. Ona pa je sama v mali sobici, sama sredi žalostnih spominov. Na mizi ugaša petrolejka. Zunaj v veži se nekaj spotakne in kmalu zatem pridrsa s trudnimi koraki v izbo zagnolan obiskovalec ter obstane pri vratih temne sobice. Milena pada v dremavico, oni pri vratih pa šepetajo:

— Nocoj je velik praznik. Kadar nebo in zemlja praznujeta, odkritosrčno se jima pridruži. Zakaj ni nocoj v tvojem srcu svetlobe, kakršna se spodobi za nocojšnje praznovanje? Zakaj se predajaš žalosti, dekle?

— Kaj bi ti odgovarjala, popotnik trudni, gre skozi Mileno. Kakšen imenitnik pa misliš da si, ko si prišel in mi pridiguješ, kar sam nikdar okusil nisi?

— Med ljudi pojdi, dekle, in lažje ti bo. Poslušaj pesem, ki jo poje zunaj Magdičeva Rezika, tvoja učenka. K polnočnici gre. Eh, vidiš, saj so tudi moji učenci češče prepevali, ker niso vedeli za rane, ki so mi razjedale srce. Ko sem bil še človek, sem šel med ljudi, kadar mi je bilo najhujše pri srcu. Spovedal sem se jim in odleglo mi je.

Milena pa zakriči:

— Lažeš! In če nikoli nisi lagal, zdaj govoriš neresnico. Kaj nisi tudi tebe ljudje ogoljufali? Kaj te niso sodili, tebe, ki si prišel mednje, da bi jim o najvišji sodbi govoril? Kaj te niso kamenjali in ti pljuvali v obraz? Kaj je bilo to plačilo za vse lepe besede, ki si jim jih govoril? Kaj te niso še na zadnjo uro sramotili? Ljubiti si jih učil, pa so te s sovraštvom preganjali in te z njim v sreih umorili!

Zave se. Vstane od peči in na glas zaihti:

— Moj Bog, saj se znorim!

Oblečena se je vrgla na postelj.

Tisti čas je Aljoša v daljnem kraju prebiral njena vroča pisma in grenkost mu je silila v srce.